

Aktuellt från Miljödepartementet

Susanne Gerland, Rättssekretariatet

Avfall

Förbättrat genomförande av avfallsdirektivet (prop. 2019/20:22)

1. Överträdelseärende: KOM har kritiserat genomförandet av avfallsdirektivet 2008/98
2. Avfallspaketet: ändringar av flera EU-direktiv

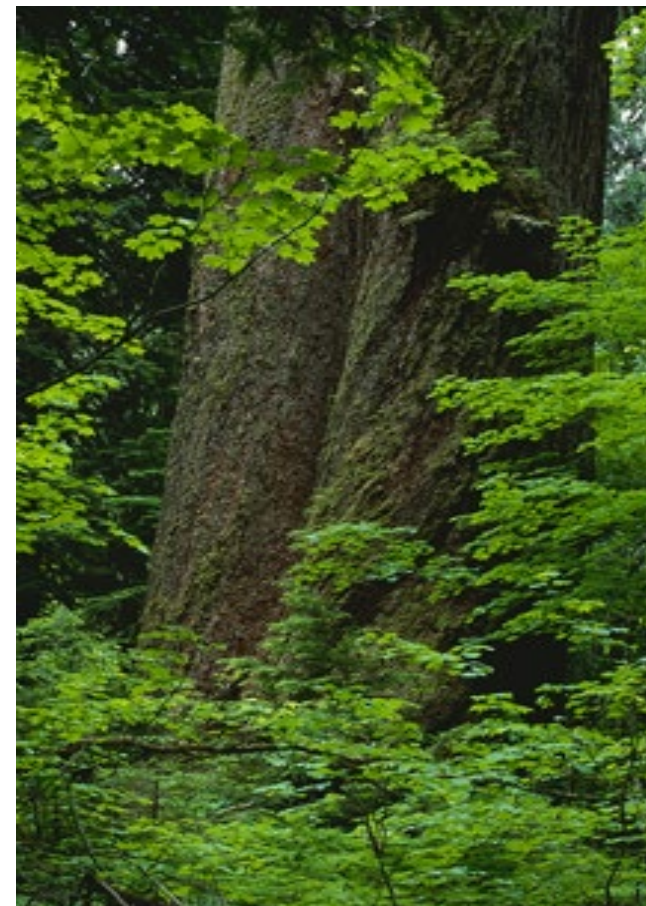
Förbättrat genomförande av avfallsdirektivet (prop. 2019/20:22)

Ny 9 kap. 7 a § miljöbalken: En verksamhet för behandling av avfall som är tillstånd- eller anmälningspliktig får **tillåtas** endast om det finns skäl att anta att den planerade behandlingen kommer att uppfylla kraven i 15 kap. 11 § på hantering av avfall:

Förbättrat genomförande av avfallsdirektivet (prop. 2019/20:22)

särskild hänsyn ska tas till

1. den risk som hanteringen kan innebära för **skada** på vatten, luft, mark, växter eller djur,
2. de olägenheter som hanteringen kan innebära genom **buller** eller **lukt**,
3. den **negativa påverkan** på skyddade områden i 7 kap., andra områden av särskild betydelse för miljön eller landskapet i övrigt

Förbättrat genomförande av avfallsdirektivet (prop. 2019/20:22)

- vad som är en **biprodukt** förtydligas så att lydelsen bättre överensstämmer med lydelsen i avfallsdirektivet (15 kap 1 §)
- uttrycket **bortskaffa avfall** ändras så att det omfattar även förberedande åtgärder inför bortskaffandet (15 kap. 6 §)

Förbättrat genomförande av avfallsdirektivet (prop. 2019/20:22)

- alla som hanterar avfall omfattas, även aktörer som inte fysiskt befattar sig med avfallet, t.ex. **handlare och mäklare**
- en dom som omfattar tillstånd att behandla avfall ska innehålla de **villkor** som behövs när det gäller åtgärder för **avslutande av verksamheten och efterbehandling**

Ändringar av flera EU-direktiv

- Avfallsdirektivet
- Förpackningsdirektivet
- Deponidirektivet
- Direktivet om uttjänta fordon
- Batteridirektivet
- WEEE-direktivet

- En del av arbetet med cirkulär ekonomi

Prop. 2019/20:156 Genomförande av EU-direktiv på avfallsområdet

Och en mängd förordningsändringar

Ordförklaringar

- bygg- och rivningsavfall
- deponi, deponera avfall
- avfallsproducent
- kommunalt avfall ersätter termen hushållsavfall

Bygg- och rivningsavfall

- Kommunernas ansvar för bygg- och rivningsavfall som inte producerats i en yrkesmässig verksamhet förtydligas
- Utökade krav i kontrollplaner enligt PBL för att förebygga avfall och för att främja ”selektiv rivning”

När avfall upphör att vara avfall

- Syftar till större säkerhet när det gäller ämnens eller föremåls status som avfall eller icke-avfall och lika villkor
- Kriterier införs för när avfall ska anses ha upphört att vara avfall
- – genomgått återvinningsförfarande, ska användas för visst ändamål, finns en marknad eller efterfrågan, inte leder till negativa följder för människors hälsa eller miljön

Övriga ändringar

- Den ursprunglige avfallsproducentens ansvar
- Renhållningsavgiften får täcka kostnader för infrastruktur och avfallsförebyggande åtgärder
- Sekretessbestämmelser om avfallsregistret – det nya registret för spårbarhet av farligt avfall

Avfallsförordningen

- krav på källsortering av bygg- och rivningsavfall och på separat insamling

Avfallsförordningen

- Förbud mot att förbränna och deponera separat insamlat avfall
- Ökad tillgång till avfall för de som vill förbereda avfall för återanvändning - stödja nätverk för förberedelse för återanvändning och för reparation genom att göra det lättare för nätverken att få tillgång till avfall som kan förberedas för återanvändning

Avfallsförordningen

- Nya och ändrade ordförklaringar:

Icke-farligt avfall, biologiskt avfall, samla in separat, återfylla, spillolja, regenerering av spillolja

Avfallsförordningen

Förbättrad spårbarhet för avfall genom ett rikstäckande elektroniskt register

- Avfallsregister inrättas hos Naturvårdsverket - information om farligt avfall och hur avfallet hanteras och av vem
- Uppgifter för tillsyn och rapportering

Krav med längre tid för genomförandet

- Senast den 31 december 2023 ska biologiskt avfall antingen separeras och materialåtervinns vid källan eller samlas in separat
- Senast den 1 januari 2025 ska medlemsstaterna ha infört separat insamling för textilier
- Senast den 1 januari 2025 ska medlemsstaterna ha infört separat insamling av farligt avfall från hushåll

Tillsyn och kontroll

Prop. 2019/20:137 Förbättrad tillsyn på miljöområdet

Innebörden av orden tillsyn och tillsynsvägledning förklaras i miljöbalken 26 kap. 1 §

Tillsyn får en delvis ny innebörd och avser främjande och kontrollerande åtgärder som **riktas direkt mot ett tillsynsobjekt** och som syftar till att se till att enskilda följer reglerna

Tillsynsvägledning betyder utvärdering, uppföljning och samordning av tillsynen samt råd och stöd till tillsynsmyndigheterna

Prop. 2019/20:137 Förbättrad tillsyn på miljöområdet

tillsynsvägledningen ska säkerställa att tillsynen bedrivs ändamålsenligt

länsstyrelsen får förelägga en kommun som inte fullgör de skyldigheter som följer av kommunens tillsynsuppdrag att avhjälpa bristen (26 kap. 8 §) men ej vid vite (14 §)

Prop. 2019/20:137 Förbättrad tillsyn på miljöområdet

tillsynsmyndigheten får göra *testköp* (26 kap. 28 §)

köpa kemiska produkter, biotekniska organismer och varor under **dold identitet** om det är nödvändigt för att skydda människors hälsa eller miljön

Prop. 2019/20:137 Förbättrad tillsyn på miljöområdet

testköp får endast göras i syfte att kontrollera att föremålet uppfyller gällande krav i miljöbalken eller EU-förordningar

näringsidkaren ska underrättas om testköpet och resultatet av det så snart det kan ske utan att köpet förlorar sin betydelse

Prop. 2019/20:137 Förbättrad tillsyn på miljöområdet

Bestämmelserna i 26 kap. kompletteras med bestämmelser om kontroll enligt EU:s marknadskontrollförordning och EU:s kontrollförordning

kontroll = marknadskontroll, offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet
t.ex. förbjuda produkter och dra tillbaka dem från marknaden...

Prop. 2019/20:137 Förbättrad tillsyn på miljöområdet

tillsynsmyndigheten får göra *testköp* (26 kap. 28 §)

om det är nödvändigt för att skydda människors hälsa eller miljön får tillsynsmyndigheten köpa kemiska produkter, biotekniska organismer och varor under dold identitet

Luftkvalitet

Ändring i luftkvalitetsförordningen (2010:477)

- reglering av formerna för att utse ett **nationellt referenslaboratorium**,
- ett **åtgärdsprogram för luft** ska innehålla information om hur valda åtgärder bidrar till att hålla **perioder av överskridande av miljökvalitetsnormerna så korta** som möjligt, och
- det införs regler för **förfarandet vid gränsöverskridande luftföroreningar**

Nationell plan för moderna miljövillkor

och bidra till en hållbar utveckling.

Vattenmiljö och vattenkraft

Prop. 2017/18:243 lag- och förordningsändringar
1 januari 2019

- Vattenverksamheter för produktion av vattenkraftsel ska ha moderna miljövillkor
- Anmälts till länsstyrelsen senast den 1 juli 2019 för att omfattas av den nationella planen

Vattenmiljö och vattenkraft Prop. 2017/18:243

- Beslut den 25 juni 2020 om [den nationella planen för moderna miljövillkor](#)

utifrån det förslag till nationell plan för omprövning av vattenkraft som togs fram av Havs- och vattenmyndigheten, Energimyndigheten och Svenska kraftnät

Vattenmiljö och vattenkraft

Förordning om ändring i förordningen (1998:1388) om vattenverksamheter

- vattendrag och sjöar där det finns vattenkraftverk och dammar delas in i geografiskt avgränsade **prövningsgrupper**
- **tiden för när en ansökan för** varje prövningsgrupp omprövning för fastställande av moderna miljövillkor senast ska ha getts in till prövningsmyndigheten

Vattenmiljö och vattenkraft

Huvudavrinningsområde   *Prövningsgrupp*   *Tidpunkt för ansökan*

Torneälven	Torneälven	1 september 2022
Sangisälven	Sangisälven	1 februari 2023
Luleälven	Bodån	1 februari 2025
Luleälven	Bodträskån	1 februari 2025

Vattenmiljö och vattenkraft

- Länsstyrelsen ska i god tid före det att en ansökan ska ha getts in till prövningsmyndigheten, **samverka om det underlag** som behövs för en effektiv prövning
- -----
- Kommande översyn av prövningsavgifterna enligt förordningen om avgifter för prövning och tillsyn

Ett förtydligt statligt ansvar för vissa kärntekniska verksamheter

Prop. 2019/20:157

- kärnsäkerhetskonventionen SÖ 1995:71
- kärnavfallskonventionen SÖ 1999:60
- EU och Euratom

Åtagande: det yttersta ansvaret för säkerheten vid hantering av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall ska vila på staten

- ändringar i lagen om kärnteknisk verksamhet, miljöbalken och finansieringslagen

Prop. 2019/20:157

Sekundärt ansvar för staten för verksamheter

- om det inte finns någon som kan fullgöra ansvaret för säkerheten enligt 10 § lagen om kärnteknisk verksamhet övergår ansvaret till staten
- nödvändiga åtgärder ska vidtas fram till dess att en tillståndshavare åter kan fullgöra skyldigheterna
- staten får använda de fondmedel som tillståndshavaren annars skulle ha fått använda för att fullgöra skyldigheterna

Prop. 2019/20:157

Slutligt ansvar för staten för geologiska slutförvar

- *geologiskt slutförvar*: en anläggning för slutförvaring som är placerad i en geologisk formation under jordytan och som ska ge isolering från biosfären för kärnavfall, kärnämne som inte ska användas på nytt eller annat radioaktivt avfall
- det krävs tillstånd från regeringen för att få slutligt försluta ett geologiskt slutförvar

Prop. 2019/20:157

- regeringen ska besluta om de villkor som krävs för att en tillståndshavare ska få slutligt försluta ett geologiskt slutförvar
- tillståndshavaren ska redovisa de åtgärder som har vidtagits, om villkoren är uppfyllda ska regeringen bestämma den tidpunkt då slutförvaret ska anses vara slutligt förslutet.
- efter denna tidpunkt övergår ansvaret för anläggningen och avfallet till staten

Prop. 2019/20:157

- efter att staten tagit över ansvaret för ett slutligt förslutet geologiskt slutförvar ska staten ensam ha avhjälpandeansvaret för miljöskador enligt 10 kap. miljöbalken
- regeringen bestämmer vilka myndigheter som ska fullgöra det sekundära respektive det slutliga ansvaret och avhjälpandeansvaret

Författningsändringar på grund av covid-19

Undantag från språkrav

Biocidprodukter och kemiska produkter ska vara märkta med information på svenska om korrekt användning, verksamma ämnen och första hjälpen

KEMI får föreskriva om undantag för t.ex. desinfektionsmedel

Förlängning av sommarperioden för bensin

Prop. Tillfällig åtgärd för att underlätta övergången till sommarbensin

- Övergången skulle ske 1 maj eller 16 maj i norra Sverige men stora volymer vinterbensin hade inte sålts
- Sommarperiodens början senarelades för 2020 till 1 juni

Tillfälliga ändringar för att möjliggöra ändring av miljöfarlig verksamhet

En befintlig tillståndsprövad verksamhet får i stället för att ansöka om ändringstillstånd göra en anmälan till tillsynsmyndigheten för t.ex. ändrad produktion av sjukvårdsmaterial, medicinteknisk utrustning etc.

Fiskodling, timmerlagring och krematorieverksamhet får anmäla ändringar

susanne.gerland@regeringskansliet.se

